EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 27.9.2024.
COM(2024) 430 final

2013/0186 (COD)

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM,**

**ko izstrādā atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 6. punktam,**

**par**

# Padomes nostāju attiecībā uz Eiropas Parlamenta un Padomes regulas pieņemšanu par Eiropas vienotās gaisa telpas īstenošanu

(Dokuments attiecas uz EEZ)

2013/0186 (COD)

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM,**

**ko izstrādā atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 6. punktam,**

**par**

**Padomes nostāju attiecībā uz Eiropas Parlamenta un Padomes regulas pieņemšanu par Eiropas vienotās gaisa telpas īstenošanu**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

## 1. KONTEKSTS

| | |
|---|---|
| Datums, kad priekšlikums nosūtīts Eiropas Parlamentam un Padomei (dokuments COM(2013) 0410 final – 2013/0186 COD): | 2013. gada 11. jūnijs. |
| Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinuma datums: | 2013. gada 11. decembris (sākotnējais priekšlikums) un 2020. gada 2. decembris (grozītais priekšlikums). |
| Eiropas Parlamenta nostājas datums (pirmais lasījums): | 2014. gada 12. marts. |
| Grozītā priekšlikuma nosūtīšanas datums: | 2020. gada 22. septembris. |
| Padomes nostājas pieņemšanas datums: | 2024. gada 26. septembris. |

## 2. KOMISIJAS PRIEKŠLIKUMA MĒRĶIS

Priekšlikuma mērķis ir reformēt Eiropas vienotās gaisa telpas tiesību normas, lai uzlabotu Eiropas gaisa telpas un aeronavigācijas pakalpojumu sniegšanas regulējuma, organizēšanas un pārvaldības vispārējo efektivitāti. Tā mērķis ir arī šo regulu saskaņot ar Regulu (ES) 2018/1139 (*EASA* regula), konkrēti, novērst pārklāšanos.

## 3. KOMENTĀRI PAR PADOMES NOSTĀJU

Padomes nostāja, kas pieņemta pirmajā lasījumā, pilnībā atspoguļo starp Eiropas Parlamentu un Padomi 2024. gada 5. martā panākto politisko vienošanos. Komisija kopumā akceptē vienošanos. Tālāk tekstā izklāstīti galvenie vienošanās punkti.

- Nacionālajām uzraudzības iestādēm (*NSA*), jo īpaši lēmumu pieņemšanā, jābūt neatkarīgām no aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem (*ANSP*). Ja tās no šiem pakalpojumu sniedzējiem nav nošķirtas juridiski, bet tikai funkcionāli, dalībvalstīm jāinformē Komisija par neatkarības prasību izpildei veiktajiem pasākumiem. *NSA* var apvienot ar nacionālo kompetento iestādi ar nosacījumu, ka to lēmumi tiek pieņemti neatkarīgi. Dalībvalstīm ir jānodrošina, ka personāls atbilst noteiktām neatkarības prasībām. Lai gan šie noteikumi nav tik vērienīgi kā Komisijas priekšlikums, tie tomēr pastiprina prasības salīdzinājumā ar *status quo*.
- *ANSP* sertifikāts ir vienots sertifikāts, kas aptver gan drošuma, gan ekonomiskās sertifikācijas prasības. Par sertifikāta izdošanu un pārraudzību atbild nacionālās kompetentās iestādes. *NSA* jāiesniedz nacionālajai kompetentajai iestādei novērtējums par *ANSP* sertifikācijas ekonomisko prasību izpildi. Dalībvalstis var nolemt šo novērtēšanu uzticēt nacionālajai kompetentajai iestādei. Ievērojot spēkā esošajā *EASA* regulā izklāstītos nosacījumus, dalībvalstis var atļaut bruņotajiem spēkiem sniegt aeronavigācijas pakalpojumus bez sertifikācijas, ja bruņotie spēki šos pakalpojumus galvenokārt piedāvā militārajai satiksmei. Tādējādi šajās tiesību normās ir saglabātas esošās sertifikācijas prasības, vienlaikus paredzot iespēju uzticēt *NSA* lielāku lomu.
- Izraudzītajiem gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējiem jāizpilda *EASA* regulas prasības attiecībā uz sertifikāciju. Turklāt tiem jāizpilda arī valsts drošības un aizsardzības prasības, kā arī prasības attiecībā uz galveno uzņēmējdarbības vietu, īpašumtiesībām un kontroli, kas ir saskaņotas ar citu aeronavigācijas pakalpojumu iepirkuma prasībām. Gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju izraudzīšanā nedrīkst izvirzīt nosacījumus, kas izraisītu pakalpojumu sniegšanas brīvības vai iedibinājumbrīvības ierobežojumu, kurš nav pamatots ar leģitīmu vispārējo interešu mērķi un nav samērīgs ar minēto mērķi. Tas atspoguļo Līguma noteikumus un saistīto judikatūru. Turklāt dalībvalstīm periodiski jānovērtē gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju tiesības un pienākumi un pienākumu izpilde, un šis noteikums, lai gan ne tik vērienīgi kā Komisijas priekšlikumā, tomēr pastiprina *ANSP* pārraudzības prasības salīdzinājumā ar spēkā esošajiem noteikumiem.
- *ANSP* var izmantot citu *ANSP* pakalpojumus. Komisijas priekšlikumā tas nebija paredzēts. Tomēr ir izvirzīts nosacījums, ka šiem citiem *ANSP* jāatbilst *EASA* regulas prasībām. Turklāt sadarbība jāīsteno saskaņā ar šajā regulā ietvertajām iepirkuma prasībām, citastarp Savienības horizontālajiem noteikumiem par iepirkumu, ja tie ir piemērojami.
- Dalībvalstis drīkst izraudzīties pakalpojumu sniedzēju, kas ekskluzīvi sniedz visus meteoroloģiskos pakalpojumus. Vienlaikus regulā ir paredzēta šo pakalpojumu sniedzēju ekonomiskā pārraudzība, kas ir daļa no darbības uzlabošanas shēmas izraudzīšanās gadījumā.
- Izraudzītie gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēji var nolemt iepirkt atbalsta pakalpojumus (sakaru, navigācijas un novērošanas pakalpojumus, aeronavigācijas informācijas pakalpojumus, gaisa satiksmes datu pakalpojumus un meteoroloģiskos pakalpojumus) saskaņā ar tirgus nosacījumiem, vai arī citiem vienošanās veidiem gadījumā, ja horizontālie iepirkuma noteikumi (Direktīvas 2014/24/ES un 2014/25/ES) nav piemērojami. Tādējādi horizontālie iepirkuma noteikumi joprojām ir noteicošie. Dalībvalstis var atļaut termināļa gaisa satiksmes pakalpojumu iepirkumu saskaņā ar tirgus nosacījumiem gan lidlauka satiksmes vadības, gan pieejas kontroles vajadzībām. Tādā gadījumā konkursa specifikācijās jāiekļauj

pakalpojumu kvalitātes prasības saskaņā ar Komisijas priekšlikuma mērķiem. Dalībvalstīm jāveic attiecīgi pasākumi, lai izvairītos no šķērssubsidēšanas starp iepirktajiem pakalpojumiem un citiem pakalpojumiem, un tas atbilst Komisijas mērķim izvairīties no konkurences izkropļojumiem. Lai ņemtu vērā pakalpojumu sniegšanas stāvokli Savienībā regulas pieņemšanas laikā, dažiem globālo satelītsakaru pakalpojumu sniedzējiem ir paredzēta atkāpe no *ANSP* noteiktajām prasībām attiecībā uz uzņēmējdarbības vietu, īpašumtiesībām un kontroli. Saskaņā ar Komisijas priekšlikuma mērķiem uz iepirkuma procedūrā izraudzītajiem gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējiem neattiecas daži darbības uzlabošanas shēmas un tarifikācijas sistēmas noteikumi, konkrēti, tiem nav jāiesniedz darbības uzlabošanas plāns ar darbības uzlabošanas mērķiem.

- Kopīgu informācijas pakalpojumu (*CIS*) sniedzējiem ir jāizpilda valsts drošības un aizsardzības prasības, kā arī prasības attiecībā uz galveno uzņēmējdarbības vietu, īpašumtiesībām un kontroli, kas ir saskaņotas ar *ANSP* piemērojamajām prasībām. Ja *CIS* sniedz tikai viens pakalpojumu sniedzējs, šo pakalpojumu cenai jābūt balstītai uz izmaksām un tā var ietvert uzcenojumu. Ja *CIS* sniedz ne tikai viens pakalpojumu sniedzējs, atsevišķi *CIS* jāsniedz bez maksas. Tas atbilst Komisijas priekšlikuma mērķim regulēt monopola pakalpojumu.
- Dalībvalstis var turpināt sadarbību jau izveidoto funkcionālo gaisa telpas bloku gaisa telpā ar nosacījumu, ka tas neietekmē regulas efektīvu īstenošanu un ka par saistītajām izmaksām tiek ziņots atsevišķi.
- Ar regulu izveido neatkarīgu un objektīvu konsultatīvu darbības izvērtēšanas padomi (DIP), kas palīdz Komisijai veikt uzdevumus, kuri saistīti ar darbības uzlabošanas shēmām un tarifikācijas sistēmām. Ar regulu izveido arī Valsts uzraudzības iestāžu sadarbības padomi (*NCB*). Komisijai jānodrošina DIP un *NCB* sekretariāts. Ar DIP, *NCB* un sekretariātu saistītās izmaksas finansējamas no Savienības budžeta. Tā ir būtiska atkāpe no Komisijas priekšlikuma, kurā bija ierosināts izveidot regulatīvu DIP Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūrā un Komisijai noteikt atšķirīgu lomu darbības uzlabošanas shēmu un tarifikācijas sistēmu īstenošanā/izpildes nodrošināšanā. Tomēr tam būtu jāpanāk daži darbības uzlabošanas shēmas izpildes uzlabojumi un jāgādā par aeronavigācijas pakalpojumu regulējuma vajadzīgo stabilitāti.
- Šādas DIP un *NCB* izveides rezultātā attiecīgie *EASA* regulas grozījumi tika svītroti. *EASA* regula tagad ir grozīta, lai noteiktu dažus ierobežotus labojumus mijnorādēs uz *SES* regulu, saskaņotu abu regulu definīcijas un atjauninātu *ANSP* sertifikācijas noteikumus.
- Attiecībā uz darbības uzlabošanas shēmām un tarifikācijas sistēmām regulā ir saglabātas dažādās dalībvalstu, *NSA*, Komisijas un DIP funkcijas un pienākumi, kā arī spēkā esošā tiesiskā regulējuma galvenie elementi, citastarp īstenošanas noteikumos paredzētie. Šī vienošanās sniedz zināmu pievienoto vērtību spēkā esošajiem tiesību aktiem un precizē spēkā esošo tiesisko regulējumu. Konkrēti, novērtēšanas process ir racionalizēts salīdzinājumā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem. Ja Komisija pieņemtu attiecīgus rādītājus, valstu darbības uzlabošanas plānos tiktu iekļauti arī saistoši darbības uzlabošanas mērķi termiņa pakalpojumiem galvenajā darbības jomā "klimats un vide". Lai atbalstītu gaisa telpas izmantotāju klimatisko un vidisko darbības rādītāju uzlabojumus, Komisijai jāveic priekšizpēte par maršruta aeronavigācijas maksājumu modulāciju. Pamatojoties uz šo pētījumu,

Komisija noteiks, vai pieņemt īstenošanas aktu šādas modulācijas vienveidīgai piemērošanai.

- Regulā ir uzskaitītas deviņas tīkla funkcijas: gaisa telpas struktūru plānošana un izmantošana; gaisa satiksmes plūsmas pārvaldība; nepietiekamo resursu koordinācija; pakalpojumu deleģēšanas veicināšana; gaisa satiksmes vadības kapacitātes nodrošināšana; tīkla krīžu pārvaldība; gaisa satiksmes plūsmas pārvaldības kavēšanās attiecināšana; plānošanas, uzraudzības un koordinācijas pārvaldība attiecībā uz darbībām, ar ko īsteno Eiropas *ATM* tīkla infrastruktūras izvēršanu; Eiropas *ATM* tīkla infrastruktūras darbības uzraudzība. Tīkla funkciju saraksts ir izsmeļošs un aptver visus vajadzīgos aspektus, kas saistīti ar tīkla pārvaldību. Regulā ir precizēts, ka šīs tīkla funkcijas ir jāizpilda dalībvalstīm un visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, tīkla pārvaldniekam dodot savu ieguldījumu. Tajā uzskaitīti tīkla pārvaldnieka uzdevumi un noteiktas tā galvenās darba metodes, citastarp uz sadarbību balstītas lēmumu pieņemšanas process. Ar to izveido Tīkla pārvaldības padomi tīkla funkciju izpildes pārvaldībai. Šie noteikumi precizē dažādos uzdevumus un pienākumus, un Komisijai ir dots attiecīgs pilnvarojums pieņemt sīki izstrādātus īstenošanas noteikumus.
- Regula ietver prasības un nosacījumus, kas attiecas uz ekspluatācijas datu kopīgošanu un pieejamību civilajai satiksmei. Komisija ir pilnvarota tos izstrādāt sīkāk, pieņemot īstenošanas noteikumus. Šis pilnvarojums aptver vispārīgu cenu noteikšanas principu un kopīgu noteikumu pieņemšanu un prasību pieņemšanu tādu potenciālo tirgus dalībnieku identificēšanai, kurus dēvē par struktūrām, kam ir pierādīta interese apsvērt aeronavigācijas pakalpojumu sniegšanu, un kuriem arī ir vajadzīga piekļuve šādiem datiem.
- Komisijai jāpieņem noteikumi, kas saistīti ar *ICAO* gaisa telpas klasifikācijas vienveidīgu īstenošanu. Tas atbilst jau esošam Komisijai dotam pilnvarojumam.
- Dalībvalstis ar dažiem nosacījumiem var uz laiku apturēt gaisa telpas elastīgas izmantošanas piemērošanu. Apturēšanas nosacījums ir labāk definēts salīdzinājumā ar spēkā esošajiem noteikumiem.
- Komisija, balstoties uz nepieciešamību panākt sinhronizāciju starp ieinteresētajām personām, var izveidot kopīgus projektus, kuru mērķis ir īstenot Eiropas *ATM* ģenerālplānā noteiktās būtiskās darbības izmaiņas, kurām ir ietekme uz visu tīklu un kuras īstenošanas nolūkos ir sasniegušas pietiekamu brieduma pakāpi. Šie papildu nosacījumi atbilst Komisijas priekšlikuma mērķiem.
- Īstenojot komitejas procedūru, gadījumos, kad piemērojama pārbaudes procedūra un komiteja nesniedz atzinumu, Komisija nevar pieņemt īstenošanas aktu. Tas atspoguļo spēkā esošās tiesību normas.
- Vairāku noteikumu piemērošanas sākums ir atlikts. Tikmēr attiecīgās pašlaik spēkā esošās tiesību normas joprojām ir piemērojamas. Šāds atlikts piemērošanas sākums attiecībā uz ieviešamajiem grozījumiem aizvien ir pamatots.

## 4. SECINĀJUMS

Komisija akceptē iestāžu sarunu rezultātus un tāpēc var akceptēt Padomes nostāju tās pirmajā lasījumā.

## KOMISIJAS PAZIŅOJUMI

Komisija ir nākusi klajā ar diviem vienpusējiem paziņojumiem, kas iekļauti papildinājumā.

## PAPILDINĀJUMS

## Komisijas paziņojumi

### I. Vienpusējs paziņojums par Komisijas institucionālo autonomiju attiecībā pret sekretariātu, kas atbalsta Darbības izvērtēšanas padomi

"Komisija nodrošinās DIP sekretariātu, ņemot vērā DIP norādītās vajadzības, lai DIP varētu rezultatīvi pildīt savas funkcijas, kā noteikts regulā. Komisija nodrošinās, ka sekretariātam ir pietiekami resursi šo uzdevumu veikšanai. Komisija pilnībā atzīst, ka DIP ir jāstrādā neatkarīgi. Ir jāsaprot, ka šī neatkarības sistēma prasa, lai, sniedzot atbalstu DIP, sekretariāts nepildītu nekādas citas norādes, kā vien no DIP, tādējādi tai ļaujot pildīt savus uzdevumus, proti, sagatavot DIP atzinumu, ieteikumu, ziņojumu un norāžu saturu un noteikt to virzienu. Tādējādi sekretariāta izveide nevar apdraudēt Komisijas organizatoriskās autonomijas un neatkarības principus."

### II. Vienpusējs paziņojums par Eiropas vienotās gaisa telpas cilvēkresursu finansēšanu un Darbības izvērtēšanas sekretariāta atrašanās vietu

"Komisija atgādina, ka abu likumdevēju panāktā galīgā vienošanās par Eiropas vienotās gaisa telpas īstenošanas regulas grozīto priekšlikumu ir būtiski mainījusi darbības izvērtēšanas iestādei un Komisijai piešķirtos uzdevumus, kā arī darbības izvērtēšanas iestādes pārvaldību. Komisijas uzdevumi ir plašāki nekā Komisijas sākotnējā priekšlikumā, jo Komisija (nevis DIP Aģentūras sastāvā) būtu atbildīga par visiem lēmumiem un balstītos uz Darbības izvērtēšanas padomes ieteikumiem. Turklāt Komisijai būtu jānodrošina sekretariāts Darbības izvērtēšanas padomei un *NSA* sadarbības padomei. Līdz ar to Komisijai ir vajadzīgs diezgan apjomīgs personāls un resursi.

Ņemot vērā abu likumdevēju apstiprināto galīgo vienošanos, būs vajadzīgi tik lieli cilvēkresursi, ka Komisija nevarēs ievērot stabila personāla komplektēšanas principu un būs vajadzīgi papildu resursi, kas Eiropas Parlamentam un Padomei būs jāapstiprina ikgadējā budžeta procedūrā kopā ar attiecīgajām budžeta apropriācijām.

Ja nav nekādu papildu līdzekļu, nevar rast iespējas finansēt darbības izvērtēšanas sekretariāta personāla finansēšanai vajadzīgās administratīvās izmaksas. 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmas 7. izdevumu kategorija "Eiropas publiskā pārvalde" tika izveidota, pamatojoties uz stabila personāla komplektēšanas principu, un tajā nav vietas papildu ierēdņu un ārējo darbinieku finansēšanai. Komisija šai iniciatīvai nepieciešamos ierēdņus pārcels iekšēji. Tomēr, lai varētu pārsniegt stabila personāla komplektēšanas principa limitu, jaunā budžeta pozīcija vajadzīgā papildu personāla finansēšanai būtu jāizveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta ietvaros.

Komisija centīsies ar Eirokontroli un *EASA* noslēgt vienošanās par programmu personāla regulārai norīkošanai uz sekretariātu. Visbeidzot, Komisija centīsies ar Eirokontroli atbilstīgi vienoties par attiecīgas informācijas sniegšanu."